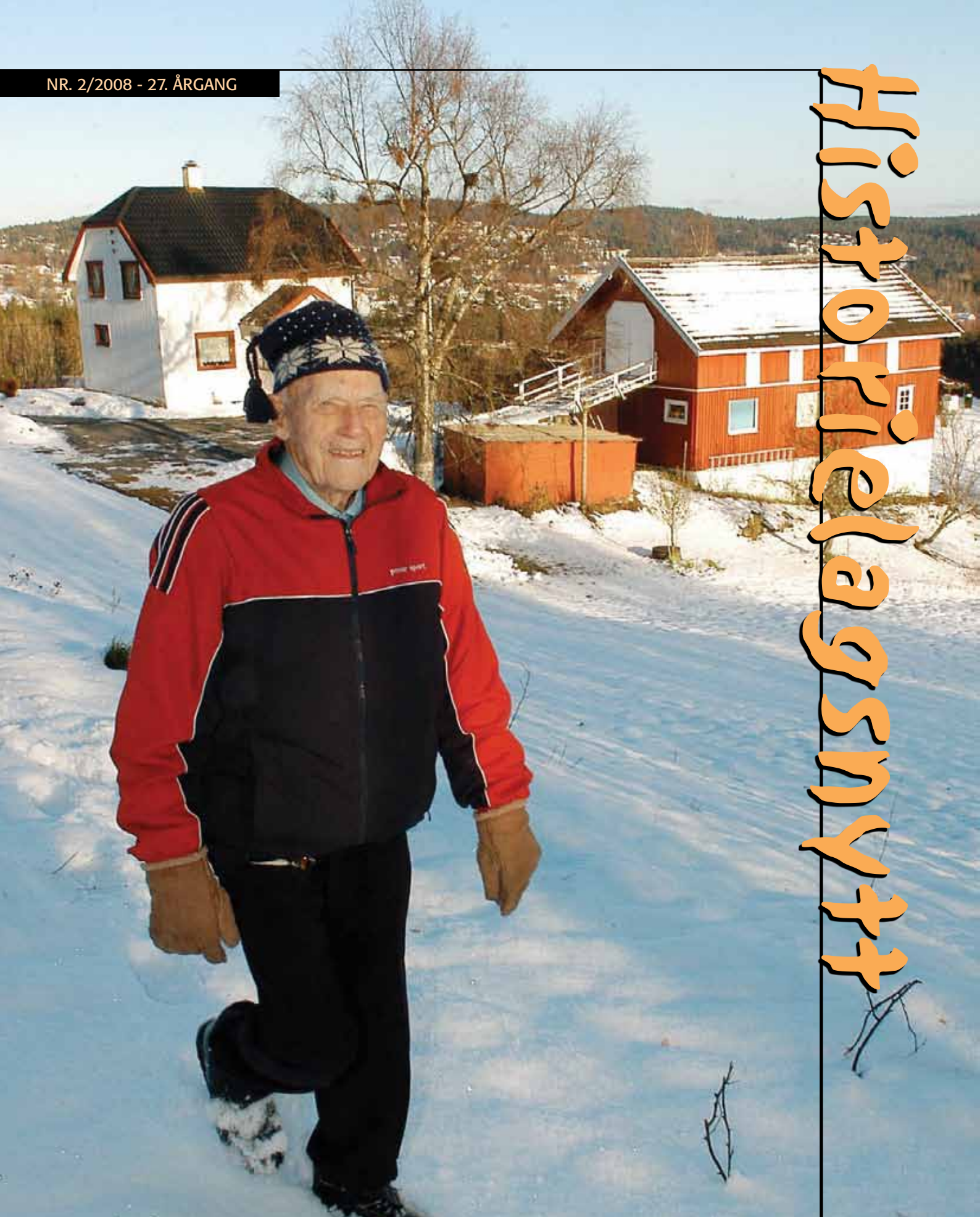

Historielagsnytt

Hans på Kollerud

Dette kan du lese om på side 4-5

200-årssted ved byjubileet 2011

I lederartikkel på neste side- side 3- kommenterer vi 200-årssted i forbindelse med byjubileet i 2011. Som det fremgår her har Skoger og Konnerud Historielag foreslått at man på Konnerud satser på en videreføring av «Verkenselvaplanen» og i Skoger mener vi at Skjeldrumsaga bør utvikles videre til 200-årssted i Skoger.

Skjeldrumsaga som er under restaurering er foreslått som 200-års sted i Skoger (Foto: Reidar Halden.)

Granstadfossen i Verkenelva er et flott skue under vårflommen (Foto: Ole Kr Mortensen).

Rønnehue og bautaeen

Vestskogsjegernes minnedag inne ved bautaeen og Rønnehuedagen med utendørs teater ble i år også arrangert siste helg i mai.

Av: Tone Sverreson Ørmen

Det var Johan H. Andresen som holdt minnetale ved bautaeen på Lauvtjernåsen. Det var første gang skogeieren og industrimannen holdt en slik tale, den var svært tankevekkende for de 200 fremmøtte, som fikk høre om «gutta på skauen». Be-

grepet kom i bruk våren 1944, da den første gruppen Vestskog-jegere dro til skogs – etter ordre fra Milorg-ledelsen i Drammen.

Området som ble valgt ut var Lauvkollmyrene, på det meste lå det 50 mann i Vestskog-leiren.

Andresen, takket også i talen sin alle hjelperne i bygda på den tiden. For Vestskog-jegerne har fått sin fortjente, fredsfeiring 8. mai 1945. Men hjelperne som forsynte dem med mat, har aldri fått noen ordentlig takk, sa Johan H. Andresen.

Johan H. Andresen ved Bautaeen.

Foto: Tore Shetelig.

Tilskuere til skuespillet på Rønnehue. Foto: Tore Shetelig.

Skuespillet

«Handelsmenn, dagdrivere og sladrekjæringer» var tittelen på teaterstykket som teatergruppa Det Dramatiske Selskab fremførte.

Det var over 400 fremmøtte som frydet seg over teaterstykket som var et lystig tilbakeblikk på hvordan livet kunne være blant bygdefolk i 1930 årene, skrevet av Kai Roger Olsen.

Latter og vaffellukt kunne kjennes og høres på lang vei.

Arrangementkomiteen med Reidun Myhre med flere sto for vaffelsteking og kaffekoking i det gode vårværet.

Det løner...

Vi i Historielaget er ikke spesielt tålmodige, men vi må allikevel ha tålmodighet skal vi komme videre. Ting tar tid som det heter...

Registrering av kulturminner

Registrering av kulturminner har stått på vår agenda lenge. En slik registrering må skje i regi av kommunale myndigheter og vi har i ganske mange år trykket på for at kommunen skal rette blikket utover sentrumssonen i Drammen. Nå ser det ut til å løsne. I inneværende år er det frigitt noen midler til å komme i gang. I nært samarbeide med oss i historielaget har kommunen engasjert lokalhistorikeren Jo Sellæg til å starte opp med registrering av kulturminner på Konnerud. Det er en lang vei å gå fra oppstart med registrering til et ferdig produkt og dernest til en praktisk realisering av bevaringsverdige kulturminner.

Vi har mange av dem på Konnerud som spesielt er knyttet opp til gruvedriften. Det blir en stor utfordring å komme i mål, hvis vi noen gang gjør det, men nå er vi i gang som det heter. Om vi skal gi noen tilbakemeldinger til politikerne må det være til stor glede for dem. De er ikke døve, de er bare litt tunghørte.

200-årssted – 2011

Ved byjubileet i 2011 har politikerne bestemt at hver bydel skal få sitt 200-årssted som skal forbindes med byens historie og som skal ha varig verdi for bydelen. Skoger og Konnerud Historielag har vært en sentral høringsinstans i denne sammenheng. Når det gjelder Konnerud har vi foreslått at en videreføring av Verkenselvaplanen blir Konnerud's 200-årssted. Verkenselvaplanen ble ferdigstilt i 1994 og er en plan for hvordan det historiske vassdraget fra Svingen i Skoger via Svensedammen opp til Stordammen skal rustes opp og bevares for fremtiden.

For Skogers vedkommende har vi foreslått at Skjeldrumsaga på gården til Linda Skjeldrum blir 200-årsstedet. Saga har historikk fra sin tidligere plassering oppe i Skjeldrumskogen hvor den fikk drivkraft fra den oppdemmede Skjeldrumsdammen. Senere på sin plass på Skjeldrumgården fikk den elektrisk drift via en motor som ble flyttet fra den nedlagte Skoger Kalkstensmølle. Her er Historielaget godt i gang med restaurering og planene fremover er mange med et eget informasjonssenter med modell av saga og visualisering av sagas historie.

Byen fortjener å vite litt mer om at det i sitt område har en skikkelig bondebygd med lange tradisjoner.

Per Runar Thoresen

Ski-NM og Verkenselvaplanen på Høstmøtet

Det tradisjonelle høstmøtet gikk av stabelen på Sørvangen 10. november med ca 30 deltakere tilstede.

Sports og TV-journalist Richard Jensen viste film fra NM 1989 som var planlagt på Konnerud men som grunnet snømangel havnet på Geilo. Det var jo en voldsom ekstrajobb med denne flyttingen, men Konnerud Idrettslag og Konnerud-folket tro til som vanlig og det ble et sportslig godt NM selv om været var ufyselig på slutten. Kong Olav var med på "flyttelasset" og holdt stilen hele tiden - antagelig til stor sorg for hans

adjutanter og andre prominenser som måtte følge hans eksempel.

Verkenselvaplanen er omtalt annet sted i dette nr. og Erik Bjørlov-Larsen tok oss med på en runde langs vassdraget og forklarte en del av de historiske elementer som var her og som til dels ikke er synbare lenger. Erik kjenner jo denne historien bedre enn noen andre og svarte villig på uavklarte spørsmål fra salen. Bevertning og utlodning i tradisjonelle former og dermed kunne nestformann Tone Sverreson Ørmen ønske alle vel hjem etter en hyggelig kveld

Utgiver:

Skoger og Konnerud Historielag
Nr. 2. Des 2008- 27. årgang
Bladet kommer ut to ganger årlig- vår og høst -og sendes alle medlemmene i Historielaget.
Opplag: 600 eksemplarer

Historielagsnytt tar i mot stoff og bilder fra Skoger og Konnerud.

Styret

i Skoger og Konnerud historielag har denne sammensetningen:

Formann Ole Kr Mortensen.

E-mail: olekm@online.no

Nestformann Tone Sverreson Ørmen

Sekretær Per Runar Thoresen.

E-mail: p-thores@online.no

Kasserer Randi Raaen.

Styremedlemmer Reidar Halden og Kai- Roger Olsen

Varamedlemmer Bjørn Jonassen og Ole Jacob Ottesen

Redaksjonskomité:

Leder: Per Runar Thoresen, Reidar Halden, Tone Sverreson Ørmen, Ingvild Anita Velde og Ole Kr. Mortensen (redaktør)

Fotokomité

Hans Haveraaen, leder, Åse H.Lyhmman Blixrud, Ingar Steen, Anne Lise Møller Nilsen, Tom Hayden og Oscar Hauge

Arrangementskomité:

Reidun Myhre, Arne Kristensen, Marit Knutsen, Harald Hindhamar og Astrid Ringstad

Teatergruppa - Det Dramatiske Selskap

President Kai-Roger Olsen, visepresident Karin Johansen, kasserer Johan Stråle, sekretær Liz Lie. Styremedlemmer Jan Sundby Ekeberg, Helge Stenseth og Betty Sønstrød

Besøk vår nettside: www.skhist.no

Postadresse: Skoger og Konnerud Historielag, Postboks 9112, 3006 Drammen

Lay out: PrintKonsult, Andebu.

Trykk: Trykk-Service, Drammen

Forsidebilde

Hans Kollerud på gården i Kollerud

Foto: Reidar Halden

Hans Kollerud

- Konnerud's eldste "innfødte"

En klar hjerne, godt syn og god hørsel tar vel de fleste av oss som en selvfølge, men vi er også inneforstått med at alderen etter hvert svekker noen av disse sansene. Hvilke gener som er innebygget i Hans Kollerud vet vi ikke men de nevnte sanser er fortsatt til de grader oppegående hos 91-åringen som bor øverst i Kollerudveien der han i 1917 så dagens lys som den yngste av 8 brødre. Når familien hadde syv gutter fra før var det vel like greit at nr. åtte også var gutt. Ei jente i rosa klær kunne vel blitt en sart og bortskjemt sak eller kanskje ville hun blitt en skikkelig tøffing?

Tekst: Per Runar Thoresen

Etter avtale tar han imot «historielagsnytt» i et strukturert og ryddig hjem som han selv holder i orden og ingen skulle tro at han ble enkemann for 2-3 år siden. Med et så langt liv og god hukommelse kunne en ha skrevet en bok om Hans, men her i bladet er dessverre plassen begrenset. Bridge-spillere er vel som folk flest men du må ha med deg en klar hjerne og Hans spiller fortsatt hver eneste uke. Han startet opp i 1951 og er æresmedlem i Konnerud bridgeklubb. Det er han for øvrig i pensjonistforeningen også. Hørselen er fortsatt utmerket og ennå mer oppsiktsvekkende er synet som gjør det mulig å se på TV og lese avisen hver dag uten briller.

I «skammekroken» på Skolen

Den gamle Konnerud-skolen lå omtrent der den ligger nå (den brant i 1933) men Stubberudveien gikk mellom skolehuset og låven. En gikk på skolen annenhver dag og to årganger gikk sammen. Lærer Lars Heggen hadde ku i uthuset. Læreren Anna Ekholt var første lærer og Hans som var keivhendt (venstrehendt) ble sendt på gangen hvis han ikke skrev med høyrehånden. Slik var det den gangen og Hans lærte seg å skrive med høy-

Hans Kollerud med noen av sine utallige premier Foto: Reidar Halden.

rehånden mens venstrehånden ble brukt til det meste annet han holdt på med.

Han husker godt når bussen begynte å kjøre til Konnerud i begynnelsen av tyve-årene.

Den kjørte opp Konnerudbakkene som var atskillig smalere og mer svingete enn i dag og veien ble den gang brøytet av hester. Bussen var vel mer lik en lastebil med overbygg og det var inngang bak. Det ble mange slags jobber for en ung gutt den gang. Det var jo å jobbe på gården hjemme samt innom murerfaget og jobb på Drammen Valsemølle.

Historisk interessant er det når han forteller om jobben på Konnerudkollen Turisthotell som den gang ble drevet av dansken Sophus Jensen. Hans var altmuligmann inkludert det å bære vin fra kjelleren og koffertene for gjestene. Lønnen var 50 kr pr mnd. og i tillegg ble det litt driks fra gjestene. Hans er ikke snauere enn at han slår over på dansk når han

forteller om hendelser og uttalelser fra Sophus Jensen.

En hendelse hjemme på gården sitter klistret i minnet fra den gang hesten fikk miltbrann.

Det var ikke en uvanlig sykdom på større husdyr før krigen. Miltbrann var veldig smittsomt og hesten ble brent på gården og det var nok en ulykkelig hendelse for en ung sjel som var glad i hesten.

Under krigen bodde han som nygift oppe i Grubegt. og han husker godt tyskerne kom på rassia og saumfarte uthuset etter noen de leitet etter. Ingen ble funnet og de fant heller ikke radioen som ble oppbevart i bakerovnen i kjelleren.

Orgelbelg

Som guttunge hadde Hans en periode jobben med å dra orgelbelgen i Konnerud gamle kirke.

I dag er det ventilatorer som gir orgelpipene luft, men den gang måtte det manuell hjelp til.

For denne jobben hadde han 50 kr i året og lønnen ble utbetalt av avdøde Kjøpmann Bjørn Skallstad som var kirkeverge i en årrekke.

Som voksen havnet Hans i en attraktiv jobb på Sundland jernbaneverksted som «oppslager» i smia og senere i vognverkstedet. Mange Konnerudfolk jobba der og kl 1600 gikk det hver dag egen buss (verkstedbussen) fra Sundland til Konnerud.

Idrettsmannen

Hans var nok et idrettstalent utover normalen og huset er fylt opp av pokaler og diplomer fra en meget aktiv idrettskarriere som medlem av Konnerud IL.

Det var terrengløp, skogsløp, friidrett og fotball om sommeren og langrenn og hopp om vinteren.

Han deltok fem ganger (første gang i 1936) på Konnerud's lag i Holmekollstafetten.

Lagkonkurransen mot naboklubber var utbredt den gang og han minnes godt konkurransene mot Skoger som det var stor prestisje i å vinne.

Han var blant de beste i skogsløpet Konnerudkoll-løpet som gikk fra Fredli med 5 kg pakning i 25 km.

Han var klubbmester flere ganger i langrenn og hopp. Både store og lille Damåsen var arenaer som det ble hoppet i. Treningen kom naturlig inn med den hverdagslige adferd og ikke minst om vinteren hvor det var opp kl. fem om morgenen for å melke kuer og deretter på skiene ned til jernbaneverkstedet og hjem igjen på skiene opp Konnerudbakkene.

Han var i perioder også medlem av skiutvalget og fotballutvalget og husker godt de drenerte «sletta» og dyttet med mose i drenerørskjøtene.

Et år ble han satt ut av spill da han fikk difteri. Difteri var en svært ubehagelig

sykdom som kunne føre til døden men Hans kom seg på beina igjen og fortsatte sin idrettskarriere der den slapp før sykdommen.

I Konnerud Idrettslag's medlemskartotek står han oppført som medlem nr. tre og vi undret om hvem som hadde nr. en og to. Iflg. administrasjonen i KIL er det ingen og Hans har dermed lagets laveste nr. i kartoteket.

Skal vi bedømme han ut fra helsemessig status, har han fortsatt mange år å se frem til sammen med barn og barnebarn. Hans fikk to barn - en gutt og ei jente - og når han snakker om ungene som er pluss/minus seksti år blir det nok en dimensjon å legge til denne spreke karen som antakelig er Konnerud's eldste "innfødte" som har bodd på Konnerud hele tiden..

Kulturminner på Konnerud

Av: Per Runar Thoresen

Historielaget har i flere år jobbet mot kommunen for å få igangsatt en registrering av kulturminner på Konnerud og i Skoger. Denne type registreringer har tidligere for en stor del foregått i sentrumsnære områder. Det er viktig nok at

vi Konnerud - beboere har interesse og mening rundt dette, men det er viktigere og avgjørende at vi får en offisiell vurdering av dette i regi av kommunen slik at det kommer inn i ordnede offisielle planer.. Nå ser det endelig ut til å løse idet kommunen har avsatt midler som gjør at vi kommer i gang. Kommunen har engasjert lokalhistorikeren

Jo Sellæg er engasjert av Drammen kommune til å foreta registrering av kulturminner på Konnerud. Skoger og Konnerud Historielag vil bli en viktig dialogpartner (Foto: Tore Sandberg)

Fosserud innerst ved Stordammen vil være en av de gårdene som man skal vurdere. Den er trolig bygget rundt 1750. Bildet er tatt under sommerens vandringstur (Foto: Ole Kr Mortensen).

Jo Sellæg som i høst og i nært samarbeid med historielaget vil ta en gjennomgang av det som kan være aktuelt for registrering og eventuelt varig vern. Man starter litt bredt og så kategoriserer man aktuelle områder senere i forskjellige typer «verneklasser» avhengig av viktighet.

Gruvedriften her oppe på 17 og 1800-tallet har satt tydelige spor etter seg, men mye av det som var er også i ferd med å forsvinne. Vi er glade over å ha kommet i gang og så får vi se hvor langt det rekker og hvor snart vi kan komme videre på Konnerud og senere i Skoger.

Foto: Tone Sverreson Ørmen.

Danskehuset i Bekkedalen

Av: Tone Sverreson Ørmen

En gang hørte hele Bekkedalen til Lyngbraaten, det gamle tømmerhuset som ligger ved Hallermoen skole i Vargveien. Ved århundreskiftet, var det et feriested for bryggeriet Wriedt, men etter en tid ble det solgt til konsul Jørgen Rudolph. Han solgte noen tomter i Bekkedalen, og der ble dette oppsiktsvekkende danskehuset bygget i 1956, Bekkedalsveien 11. Huset fikk mange kallenavn, som eventyrhuset, kassehuset eller Danskehuset. Drosjer som fikk kjøring til Konnerud,

spurte ofte passasjerene om det var langt unna Danskehuset, når de skulle beskrive veien til sin bolig.

Huset ble bygget på Konnerud i 1956 av familien Eskildsen. De tok kontakt med en dansk arkitekt, som satt i hagen i Bekkedalsveien 11 og tegnet funkyshuset slik det står der den dag i dag.

Arkitekten satt 2 mnd i hagen før huset var ferdig tegnet, og tilpasset tomten.

Ikke mye har endret seg siden den gang, og herr og fru Haugerud har bodd i huset siden 1966.

Huset er 7 meter bredt og 16 meter lang

og det er 16 vinduer ut mot veien på verandaen. Veggene er skjeve og taket har flat konstruksjon, med litt helling.

Svigemor ble lei seg da hun kom på besøk første gang, hun syntes ikke mye om dette huset. Vi flyttet tross alt fra en ny enebolig i Gamle Kongevei på Hedensrud i 1966. Men da svigermor fikk sitte ute og ta stedet i nærmere øyesyn syntes hun vi hadde gjort et riktig valg sier husets frue.

Vi angrer ikke og syntes fortsatt tomten på 2 mål er praktfull. Huset ligger slik til at solen kan nytes ute på verandaene

langt ut over høsten og vinteren. Hvis været er bra sitter ekteparet ofte ute og tar en kaffe kopp i solveggen, veranda-kanten er høy slik at det luner godt i solveggen selv om kalenderen sier slutten av oktober.

Fru Haugerud får ofte oppmerksomhet om huset sitt og syntes det er veldig hyggelig, hun trives godt i boligen sin sammen med sin mann og syntes de har et lett stelt og trivelig hus.

Inne i huset er det en vindeltrapp opp til 2 etg og når en kommer opp får man følelse av å komme opp i broen på et skip. Innvendig er det skohyller og bokhyller som er snekret på stedet, så her hjelper det ikke å ommøblere, for mange av møblene er ikke flyttbare.

Bokhyllene ruver hele kortveggen i stuen, og har små vinduer innimellom bøkene.

Huset hadde fra opprinnelsen et bjørketre igjennom gulvet på verandaen, men

treet ble råttent og måtte fjernes. Verandaen som er 16 meter lang har fått nye elegante fliser, slik at den virker lettstelt og holdbar.

Huset har fått mye oppmerksomhet i mange boligblader, til og med en film i Australia, sier fruene stolt, som koser seg i huset, og den stor hagen på 2 mål, som alltid ser like velholdt ut.

*Vi ønsker alle våre medlemmer
god jul og godt nyttår!
- Husk julegaven på siste side!*

*Skoger og Konnerud
Historielag*

-Et spesielt hus som må tas vare på

Av: Tone Sverreson Ørmen

Åsmund Thorkildsen, Drammen museum, har i samarbeid med Jo Sellæg og Einar Sørensen skrevet bok om arkitektoniske perler i Drammen, boken heter «Bjarne Thinn Syvertsen og den moderne arkitekturen». Boken viser med stor empirisk tyngde, og kyndige faglige analyser at Drammens arkitekten Thinn Syvertsen var helt på høyden med Oslo-baserte arkitekter som Ove Bang, Arne Korsmo og Lars Bacher. Boken hevet norsk arkitekturhistorie flere hakk og dette året hadde Drammens Museum utstilling om Drammens arkitekten Bjarne Thinn Syvertsen.

Derfor kontaktet jeg Åsmund Thorkildsen om huset i Bekkedalsveien, som utalte seg følgende om dette huset: «Dette er høyst bevaringsverdig, så det må på kommunens liste over hus som må tas spesielt godt vare på. Spesielt er jo den lokale tilpasningen, med bruk av villmarkspanel og den typiske olivengrønne fargen. Scandinavian Design var jo in på denne tiden og der var brutte

farger og jordfarger veldig populære. Det med treet er også tidstypisk. Bl.a. har Sverre Fehn latt alle trærne inne i den nordiske paviljongen i Venezia – som ble bygget noen år etter huset på Konnerud – ble stående, og de står der den dag i dag. Naturen var hellig og trær måtte for all del ikke hugges.»

Huset var selvfølgelig i hans øyner veldig interessant. Han måtte innrømme at han ikke var klar over dette huset. Han kunne ikke si hvem som hadde tegnet det, og det er strengt tatt ikke et funkishus, men et senmoderne hus, inspirert av etterkrigstidens ny-ekspresjonisme. Etterkrigstidens modernisme er veldig spennende, men lite utforsket. Kombinasjonen av mur i første etasje og skråliggende panel i annen etasje er en videreføring av en veldig vanlig type innen mellomkrigstidens funkishus, men den radikale bruken av diagonaler er en inspirasjon fra nyekspresjonismen både i Europa og i USA, en fornyelse av særlig tyske tendenser allerede på 1910-tallet.

I følge Åsmund Thorkildsen var denne arkitekten velskolert og dyktig. Og dette er et godt eksempel på hvilke skatter som glem-

Åsmund Thorkildsen.

mer seg innimellom alle de typiske eneboligene her i byen.

På skattjakt i Skoger-arkivet

Det pågående arbeidet med byarkivet i Drammen er en stor, men svært viktig jobb for alle oss som er interessert i lokalhistorie. Mer enn en million gamle dokumenter skal systematiseres og etter hvert gjøres tilgjengelig for publikum.

Ved hjelp av arkivkonsulent Nina Vikøren har Historielagsnytt fått tyvkikke litt i arkivmaterialet, der blant annet tidligere Skoger kommunes gamle arkiver befinner seg. Der ligger godbitene bokstavelig talt lag på lag.

Av Ingvild-Anita Velde Kösling

Det er et enormt materiale som ligger i rådhusets kjeller. Sirlig håndskrevne referater, manntall, protokoller og gulnede trykksaker, fotografier og løpesedler. En skattekiste for alle som vil vite mer om samfunnet og menneskene som har gått foran oss. Denne gangen skal vi se litt på politivedtektene fra før forrige århundreskifte.

Stramme tøyer

Den som i dag klager over at det er så mange lover, forskrifter og regler å forholde seg til, ville sannelig ikke hatt det så mye lettere før. "Politivedtægter for Skouger Herred vedtaget under 4de Januar og 18de april 1896" er et av mange gode eksempler på at det av ulike årsaker åpenbart har vært nødvendig å holde godfolk i nokså stramme tøyer.

Og det er ikke fritt for at man kan begynne å lure på hvilke tilstander som egentlig var normale, når det i politivedtektenes § 2 står å lese følgende:

«Paa offentlig Vei, langs dens Kanter og Skraaninger eller i dens umiddelbare Nærhed, maa der ikke foregaa Slagsmaal, Skrige, Raaben, hørøstet Sang eller anden larmende voldsom eller fornærmelig Adfærd, hvorved den offentlige Orden forstyrres eller de forplasserende eller omkringboende forulempes. Uden Politiets Tilladelse maa ikke Musik eller Forevisninger Finde Sted paa Veien:»

Ikke bank på vinduet uten grunn

Det må være god grunn til å anta, at slike vedtekter har sitt utgangspunkt i hva folk på den tiden faktisk var i stand til å gjøre. Og det bør være tillatt å stusse litt over at det skulle være nødvendig å ta med en passus om at det ikke er lov til å banke på andres vinduer i tide og utide. Men slik står det å lese: «Ingen maa uden fyldestgjørende Grund banke paa anden Mands Port, Dør eller Vinduer, ringe paa Port- eller Dørklokke eller foretage andre Handlinger, hvorved Beboerne forstyrres».

Ikke eksploderende gjenstander på offentlig vei

Svært mange av paragrafene handler om gjøremål som er forbudt på offentlig vei.

Arkivkonsulent Nina Vikøren har hjulpet Historielagsnytt å finne fram til noen av de mange godbitene i kommunens arkiv. Selv om en stor del av av jobben med å systematisere gamle papirer fremdeles gjenstår, kan Nina allerede nå hjelpe slektsgranskere. – De gamle manntallene er tilgjengelig, det er bare å kontakte oss hvis du er interessert, sier hun. Foto: Tone Sverresen Ørmen.

I § 4 fremkommer det, at det er forbudt «å skyde med Bøsse eller lignende, afbrænde Fyrverkerisager, krudt eller andre eksploderende Gjenstande af noget slags». Heller ei er det lov til å kaste stein eller snøball.

Forståelig nok er det heller ikke lov til å gjøre opp ild i tettbygd strøk, og samme paragraf inneholder for sikkerhets skyld en anledning for lensmannen til å forby bruk av kjelker, ski og skøyter (!) på de veiene der han finner det nødvendig.

Badeforbud

Av annen løssluppenhet som politivedtektene tar sikte på å forhindre, finner vi naturligvis uanstendig oppførsel og språkbruk

hvor «uanstendig Blottelse av Legemet» er spesielt nevnt. Et nokså forståelig forbud som har fulgt oss fram til dags dato, men som nok likevel hadde et annet innhold den gang.

For den offentlige bluferdighet ble faktisk så strengt hensyntatt, at det også ble tatt foranstaltninger for ytterligere å forsikre seg mot at folk drev og kledde av seg, til sjenanse for andre.

For eksempel var det ikke bare å kaste tøyet og ta seg en dukkert, sånn uten videre: "Paa Steder, hvor det kan vekke Forargelse maa Badning ikke finde Sted i Elve, Bække, eller Damme" står det vitterlig.

Ro og orden også i skjenkestuene

Ellers er faktisk innholdet i politivedtektene av 1896 nokså likt de politivedtekter byene holder seg med i dag, selv om språkdrakten er så til de grader annerledes, at det i seg selv gjør de

gamle papirene til morsom lesning. Ta for eksempel § 15, som omhandler skjenke-, og spisesteder:

«Enhver, som driver Restauration eller anden offentlig Beværtning med Spise- eller Drikkevarer, skal, saavidt det står til ham, sørge for, at det i de dertil benyttede Lokaler intet forefalder, som strider mod Orden eller Sømmelighed. Ingen maa paa offentligt Beværtningssted gjøre sig skyldig i voldsom eller støiende Adfærd, hvorved de andre Gjæster, Værten, dennes Familie eller Tjenere fortrædiges eller andre av Husets Beboere eller omboende forstyrres, ei heller i anden Maade vise en uanstendig eller forargelig Oppførsel»:

Og den som forbrøt seg mot vedtektene risikerte å få svi på pungen. Brudd på politivedtektene kvalifiserte til bøter på fra 200 til 800 kroner. Det var svært mye penger i 1896.

Nye godbiter fra arkivet kommer i neste Historielagsnytt.

En av de mange skattene vi fant i arkivet, er Politivedtektene fra 1896, som er omtalt i denne artikkelen.
Foto: Tone Sverreson Ørmen.

Læffen og jeg lager rompereser

Kai-Roger Olsen

En dag, tidlig på våren på slutten av femtitallet, møttes «Læffen» og jeg for å slå følge på skoleveien. Vi bodde begge i den gamle lensmannsgården i Blektjernveien, «Læffen» i første og jeg i annen etasje. Selv om «Læffen» var et år yngre enn meg var vi gode venner og hang alltid i sammen.

Om det var vår herre som hadde moret seg i løpet av natten, eller om det var været som hadde tatt feil av årstiden, ja det skal være usagt. Vi ble i alle fall stående på trappa å beundre resultatet. Ingen av oss sa noe, vi bare sto og glante. Foran oss lå det et fantasilandskap og formelig glitret.

Selv om solen, av og til, maktet å løfte kvikksølvet over nullpunktet på gradestokken lå det meste av snøen fremdeles. Nå var den dekket av en iskappe som fikk den til å gnistre.

Sannsynligvis hadde en varmfront forvirret seg alt for langt nord og sluppet en skikkelig regnskur før den skyndsomt hadde dratt sørover igjen. Jeg kan ikke huske om vi gjorde noen forsøk på å analysere hva som hadde skjedd. Jeg tror vi hadde nok med å fryde oss over resultatet.

Vi gikk forsiktig ned trappen. De to nederste trinnene var speilblanke, de hadde ikke ligget i ly av takskjegget. Et forsiktig forsøk fortalte oss at bruk av disse ville være ensbetydende med døden, i alle fall helt sikkert en brukket arm, i beste fall noen blåmerker. Her måtte det hoppes. «Læffen» mente nedslagsfeltet burde ligge i snøfonnene da det så glasshardt ut der det var oppmålet. Vi hoppet - gikk akkurat i gjennom skaren - og sto fjellstøtt i nedslaget. For å kunne holde oss på bena måtte vi trampe oss frem gjennom skaren i snøkantene på vår vei mot skolen.

Vi tok en annen vei enn normalt denne morgenen. Vi ville se hvordan «smetten» så ut. «Smetten» var en gangvei som gikk fra Liaveien og ned til 3. Strøm Terrasse. Om sommeren var den en liten sti og på vinteren et nedtrampet, delvis oppspar-

Læffen med rompereseren: Tegning: Bjørn Halden

ket, far gjennom snøen. Nå som det var forholdsvis mye snø var «smetten» ganske dyp. Det første stykket var forholdsvis rett før den svingte seg elegant langs gjerdet til Dhælin og ned mot 3. Strøm.

Den var akkurat som vi drømte om. Vi ble stående på toppen og beundre den perfekte bobeane. Vi var overbevist om at Korketrekkeren inne i Oslo ble bare blåbær mot dette. «Smetten» var den perfekte rompereserbane det var vi ikke i tvil om. Mens vi sto der og drømte om forsering av svingen, høyt oppe i doseringen, kom det en dame trippene. Hun så stadig på klokken og hadde tydeligvis

dårlig tid. Hun hadde nok ikke sett for seg «smetten» på samme måte som oss. Hun oppdaget det i det samme hun forbi oss, da var det imidlertid for sent. Hun satte i et skrik da begge benene for til værs og hun landet på ryggen. Men for en fart hun fikk, elegant fra side til side, vugget hun stadig raskere nedover. Med kåpe og skjorter over hodet og et skrik som forsvant med henne nedover bakken. Det siste vi så var antydningen av en lakserød, sid underbukse idet hun foretok en halv dreining og forsvant rundt svingen. Vi tok av oss ranslene la oss på magen på disse og satte etter.

Timene på skolen gikk fryktelig sakte den dagen. I hvert friminutt stormet vi ut for å kjenne om kulda holdt seg. Det gjorde den.

Veiene var strødd i løpet av dagen, men vi var ikke bekymret for «smetten» den ble aldri strødd. De hadde sikkert hatt en stri tørt de som hadde stått bak på lastebilene og spadd sand hele dagen. Det tok sin tid å få strødd på den tiden selv om noen av bilene hadde en spredder hengende bak. Men de kunne ikke kjøre fortere enn at de to som spadde oppi klarte å holde tritt med det som ble spredd ut. På mange av bilene måtte de som sto på planet bare kaste sanden utover.

Vi somlet ikke på hjemveien den dagen. Vel hjemme gikk vi rett til skjulet som lå i uthuset. Uthuset var stort, med fire skjul på den ene siden og fire utedasser på den andre og med tørkeloft i 2. etasje. Tørkeloftet ble sjelden eller aldri brukt, ennå hang det tobakksblader på de innerste tørkesnorene, fra krigens dager. I skjulet fant vi det vi trengte. Her var hammer, sag, spiker og bordstumper og manglet det noe i det ene skjulet fant vi gjerne det vi trengte i et av de andre. Det var ingen som sa noe på at vi «lånte» litt bare vi ikke rotet for mye. Her lå også skruskøyten som var hovedingrediensen i så vel romperasere som skøytebiler. En bordbit, omtrent like lang som skøyten, ble skrudd på hver skøyte. Det gjaldt å stramme skruene like godt som når man skrudde de fast på beksømtøvlene. Vi skrudde til det knaket i treverket. Så satte

vi skøyten ved siden av hverandre, tett sammen. Deretter spikret vi to bordstumper på tvers, disse plasserte vi foran og bak. I mellom disse spikret vi fast en list som var noe lenger enn bordstumpene. Denne stakk ut på hver side og fungerte som håndtak. Håndtakene ble spikket rundt slik at de var gode å holde i og så ble de kappet så korte at det akkurat ble plass til hånden. Vi ville nødig at håndtaket skulle ta ned i når vi måtte legge oss over på en skøyte i svingene. Vi ble stående et øyeblikk å beundre vårt verk, to lekre rumperesere av skruskøyter og bord som en gang hadde vært blåmalte.

Veien til «smetten» gjorde vi ikke lang, det kriblet i magen av fryd og spenning. Den så like fin ut nå som den hadde gjort på morgenen. Vi lurte på hvor mange som, frivillig eller ufrivillig, hadde rut-sjet nedover der i løpet av dagen. Siden jeg var eldst skulle jeg kjøre først. Raseren, som hadde akkurat plass til en spiss gutterumpe, ble satt ned på isen. Jeg satte meg på og sparket den i gang. Nå var det bare å lene seg bakover til man fant den rette balansen og la det stå til. Farten økte raskt, med små tyngdeoverføringer kunne jeg styre rumperaseren fra side til side bare for å få følelsen av å kjøre i doseringer. Det var herlig. Jeg nærmet meg svingen i stadig økende hastighet. Jeg la meg over på siden slik at all tyngde hvilte på den ene skøyten og merket at jeg kunne følge begynnelsen på svingen. Jeg fikk en vidunderlig følelse av å ha full kontroll.

Dessverre varte dette bare et øyeblikk. Den stadig økende farten samtidig som svingen ble krappere fikk meg plutselig til å forstå at jeg overhodet ikke hadde kontroll. Jeg ville rett og slett ikke klare svingen.

Gjerdet til Dæhlin hadde sikkert vært flott engang og det hadde nok hagen også vært. Flettverksgjerder var sikkert ikke for hvermannnsen den gang det ble satt opp. Men de hadde vel noen kroner de som bygde lystvillaene i Strømsåsen i sin tid. Nå lå hagen brakk og gjerdet var nesten rustet vekk, men stolpene var solide og de sto igjen og nå var jeg i ferd med å få nærkontakt med en av dem raskere enn jeg satte pris på. Jeg husker jeg tenkte «bra jeg har bena føre». Beksømtøvlene smalt i stolpen, bråstopp. Problemet var at resten av kroppen ikke ønsker å stoppe like fort og krøllet seg sammen som et trekkspill. Hodet i full fart fremover møtte knær som sto stille.

Det neste jeg husker er kald snø i ansiktet. «Læffen» står over meg og vekselvis rister meg og gnir meg med snø. «Svimte av du gitt, går det bra?». Jeg er usikker og svarer ikke. «Du blør litt fra underleppa». Jeg kjenner etter, en sprukken underleppe, ei skikkelig øm hake, men resten virker å være i orden. «Det går fint», sier jeg og ser meg om, oppdager at vi sitter midt i veien i 3. strøm. «Jeg kom helt ned da?». «Ja, jøss», svarer Læffen».

Det ble ikke mer kjøring den dagen.

Boka om gamlekirken og menighetslivet til påsken '09

150 årsboka som Konnerud Menighetsråd og Skoger og Konnerud Historielag har gått sammen om å produsere kommer ikke til jul i år. Praktboka som vil romme historien knyttet til gamlekirken – og den mangfoldige aktiviteten i menighetslivet på Konnerud vil foreligge den siste uken i mars- umiddelbart før påske neste år.

- Det er flere årsaker til det, kan bokas redaktør Ole Kr Mortensen berette på vegne av bokkomiteen – som består av Finn Kristian Marthinsen, Sølvi Tellefsen og Ivar Vik fra Menigheten – og Per Runar Thoresen og Mortensen fra historielaget.

Det dreier seg om sykdom, - en «forsvunnen» kallsbok som først kom til rette i begynnelsen av september, samt at man avventet tre svar fra tre finansielle kilder om bidrag til et tiltak som har en ytre økonomisk ramme på 200.000 kroner. Vi har så langt fått økonomisk støtte fra Sparebanken

Øst og Lions på Konnerud. Vi er imidlertid ikke helt i mål på den finansielle siden, slik at økonomiske bidrag tas i mot med stor takk.

Alt er imidlertid på skinner hva manuskriptproduksjon angår, slik at den reviderte planen for utgivelsen til påsken neste år er realistisk. Ett er sikkert: Dette blir ei flott bok med ukjent og spennende innhold!

Jeg fant - jeg fant

Tekst og foto: Reidar Halden

En kveld lette jeg etter et bestemt bilde i mitt private bildearkiv. Det ble en sen kveld for blant flere hundre bilder fant jeg mange fine minner. Til slutt endte jeg opp med noen som jeg vil dele med leserne i Historielagsnytt. Noe av resultatet ser dere her og mer kommer sikkert etter hvert.

20 august 1989 hadde historielaget, Vestre Skoger Velforening og DOT samling på Skulkerud til teaterforestilling skrevet av Goro Halden. Harald Johansen, Ole Karl Prøis og Ragnar Borge var aktører og tilskuere til forestillingen.

«Speedbanen» i Svingen V. skoger har vært flittig brukt i 53 år. Årlig skøytedag for store og små. Bildet er fra 1960-årene med skolestyrer Nils Mørk Nilssen, Vestbygda skole i fint driv.

Lille Damåsen var skibakke for Konnerud IL fra 1928 og frem til 60-årene da den ble nedlagt. Bakkerekorden var på 32 meter og mange av skolene i byen hadde sine skirenn her. Isen på Stordammen var "sletta" og som vi ser var det flerbruksalternativer med skøyter og skihopp. Det var også en store Damåsen som ble nedlagt mange år tidligere.

Skoger Meieri lå rett ved Skoger Stasjon. Det var i drift fra 1885 og frem til 1938 og eiet av bøndene i Skoger Etter meieriets nedleggelse drev N. Vestfold Fruktpreseri sin virksomhet der og en bedrift drev også med potetkoking. I 1980-årene ble pipa revet.

Bildet viser kjøpmann Bjørn Skalstad på trappen bak butikken Skalstad Landhandleri- en butikk som eksisterte frem til 1956 etter 110 års drift. Skalstad var en samfunnsengasjert person som satt i både styre og forstanderskap i Skoger Sparebank, var kirkeverge i mange år og gruventusiast. Da han døde 95 år gammel hadde han testamentert sin formue til Konnerud Kirke hvilket gav grunnlaget for byggingen av nye Konnerud Kirke.

Skulkerud - gårdsbruk og omgangsskole

Tekst: Tone Sverreson Ørmen

Fotos: Reidar Halden

Skulkerud, har vært et gårdsbruk og en omgangsskole. Stedet ligger langt inn i skogen, lengst vest i Skoger, nær grensen til Nedre Eiker, der terrenget faller vestover og ned mot Eikern, nordvest av Finntomtåsen.

En frøken ved navn Fredriksen er den siste lærerinne som blir husket fra sist i 1880-årene, hvor 8-10 barn hadde dette som sin skole.

En av stedets mest kjente beboere var Kristian Jensen Skulkerud. Han fikk 9 barn med sine kone Anne Olsdatter og det er kjent at han spiste grøt med en treskje, og den satt han i en spekk i veggen til neste måltid.

Edvin Bråthen, som var gift med Ingeborg Frøyland, arbeidet mange år i kaptein Barres skog, også kalt Olsemarka, og familien Barre / Olsen eide området i mer enn 100 år. Edvin Bråthen benyttet derfor Skulkerud i sitt arbeid i skogen.

Sverre Skurdal, kjenner området rundt Skulkerud godt, som tidligere forstmester på Bruket. Han begynte på Bruket våren 1958, allerede den gangen var seterdriften lagt ned.

Etter 30 år på Bruket har Skurdal mange gode minner fra de forskjellige stedene på Vestskogen.

Edvin Bråthen fra Konnerud som en dag i 1970 gjør seg klar til dagens skogsjobb.

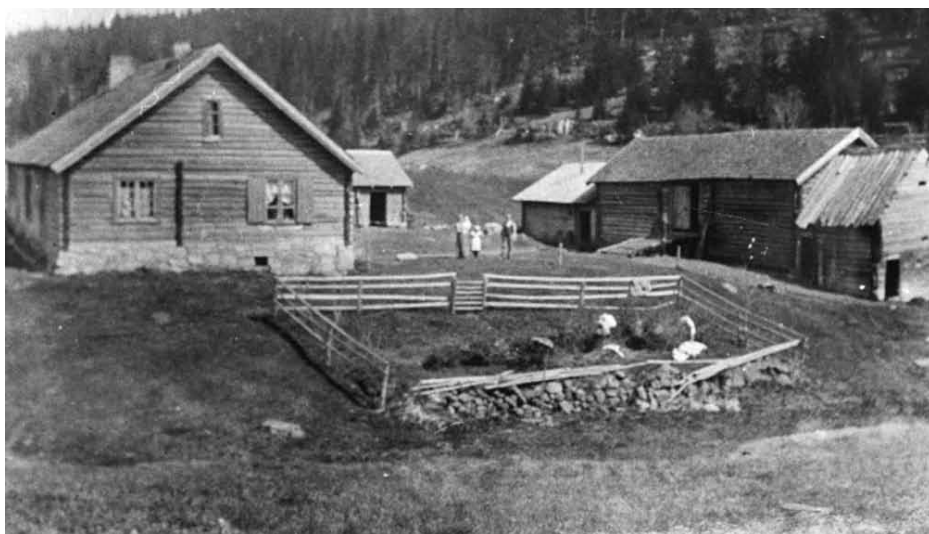

Gamlekara Anton Gravdal og Ole Havik fra Andorsrud tar en velfortjent hvil på tømmerlunnen ved idylliske Skulkerud (1972)

Han husker godt at han var med Edvin Bråthen på harejakt og han hadde to gode harehunder, disse lenket han bak på kjerra eller på sleden vinterstid, så bar det til skogs og til Skulkerud.

Skurdal var noen ganger med Edvin Bråthen på jakt og det var en opplevelse. For han var ikke som andre jegere, han slapp nemmelig begge harehundene samtidig og de utfylte hverandre fordi de kryss søkte til hver sin kant. Ja det var ikke en hare som slapp unna når disse to var i gang sier Skurdal, som har hatt mange fine jaktopplevelse rundt Skulkerud.

Skulkerud var nært knyttet til Store - Rønnehue, og noen av husene derfra ble flyttet til Skulkerud. Det kan enda finnes spor etter dyrking av jorda fra den tiden stedet var et gårdsbruk. Det ble dyrket både korn og poteter her så sent som under og noen år etter den andre verdenskrig. Det kunne også være opptil 50 storfe der inne på sommerstid, fordi det var 3 sommerfjøs som lå oppe ved skogkanten. Bygningene er fortsatt godt vedlikeholdt og stedet brukes fortsatt som fritidsbolig.

Skulkerud på 1900-tallet.

Goro 80 år

Tekst: Per Runar Thoresen

Om Goro Halden er forfatter, dikter, lyriker eller historiker er ikke lett å fastslå, men mest er hun alt sammen og litt til. Hun har i alle fall fylt 80 år i høst og Skoger og Konnerud historielag gratulerer på det hjerteligste. Hun har vært medlem av historielaget siden starten i 1975 og bidratt med sin skriveføre penn til manus for utallige skuespill og artikler og dikt i historielagsnytt. Selvsagt er hun æresmedlem og hennes alltid velvillige bidrag har inspirert oss andre til også å ta pennen fatt på vår amatørmessige måte.

I sitt åttiende år er hun fortsatt både fysisk og intellektuelt helt på høyden og har nettopp gitt ut sine «samlinger» som hun har kalt: «Jeg møtte så mange» Et nytt skuespill så dagens lys på Vestmannsbråten i sommer og det kommer vel flere kjenner vi henne rett. Vi gratulerer.

Jeg vil være i skogen

Av: Goro Halden

Jeg vil være i skogen en vinterdag
når snøen ligger i tykke lag
Jeg må ut på ski når morgenen gryr
Til løypene langt der inne jeg vil dra
Det å komme til skogs gjør meg gla.
Det høres latter og rop
Snart kommer den hele hop
Her er vinterglede for store og små
av beste sort
Sorger og bekymringer drives bort.

Jeg vil være i skogen en vårdag
Når snøen tiner og livet våkner igjen
Jeg vil se blåveisen titter frem
Høre bekkesus og isen tiner atter en gang
Jeg vil se leiken på myra da morgenen gryr
Vårnatta vet du - er ikke lang.

Jeg vil være i skogen en sommerdag
Når alt står i sin vakreste skrud.
Jeg vil se kvitveisen blomstrer og konvallen står brud
Kjenne duften av nysprunget løv
Se det spirer og gror
Du gledes med fuglesangen
Det synger om kjærlighet, sol og sommer
Et lystig og vakkert kor for alle
Som i skogen bor.

Jeg vil være i skogen en høstdag
når sommeren er på hell.
Fuglesangen har stilnet
Blomstene har visnet bort
Sommeren gikk så altfor fort
Fargesprakende står løvskogen
med høstfarger så skjønne.
Gran og furu står der eviggrønn
Slå hulvingen om meg du grønne skog.

Jeg vil være i skogen en desemberdag
Lufta er kald og grå
Dagene er korte nå
Her inne i skogen er det lyst og lett
Skogen har fått snøkåpe på
Jeg ser så mange fine tre
De er pyntet til jul med nyfallen sne
Her i skogen er det stille-her er fred og ro
En hektisk tid det er på slik en førjulsdag
En travel tid med mas og jag
Jeg må gå fra dette sted
Snart ringer julen inn for store og små
med bud om ro og fred.

Tømmerkjøring med far

Sten gård ligger like ved veien i Vestbygda like før avkjørselen til Skoger gamle kirke når du kommer nordfra.

Jeg vokste opp på Sten gård i Skoger. Vi gikk på skolen annenhver dag, og de dagene jeg var hjemme, var det en selvfølge å hjelpe til. Det var nok å gjøre både inne og ute.

Tekst: Ellen Engen

Vinterene 1953 og 1954 ble det hugget tømmer i Dunkedalen hvor vi eide skog. På ettermiddagen skulle tømmeret kjøres til Skjeldrumsaga med to hester. Far spurte om jeg kunne tenke meg å kjøre den ene hesten, og slik ble det. På den tiden var det jo ikke vanlig at jenter var med på tømmerkjøring, men her var det bare å trå til.

Arbeidsdagen startet tidlig. Jeg smurte matpakka, mens mor kokte kakao til termosen. Klokka ni var vi i gang og da var det som regel ganske kaldt. Varmedresser var det jo ikke den gangen, så det gjaldt å kle seg godt med ull og vindtette plagg. OL - lua fra 1952, med lange klaffer under haka var god å ha.

Jeg satt på en strisekk med høy i. Da hestene var klare, kjørte vi til Skjeldrum med hver vår doning som bestod av bukk og geit. Først var vi i smia for å fyre i ovnen, vi måtte jo få det godt og varmt til vi kom ned igjen med lass. Så kjørte vi videre oppover veien som slynget seg innover i skogen. Ofte så vi spor etter elg, rådyr og hare, og rett som det var fikk vi se dyra også. Veien var ganske lang før vi kom fram til tømmeret som skulle lesses på. Far vippet stakkene noe, så jeg slapp tunge løft. Så var vi klare til å kjøre to lass ned til saga. Jeg var veldig spent på nedturen de første gangene, det var en bratt bakke og en brå sving nedi der. Hesten satte utfor, og jeg holdt igjen så godt jeg kunne. Heldigvis gikk det bra hver gang. Vel nede ved saga, ble stakkene lagt på tømmerlunen. Så gikk turen til smia, da var det godt for både oss og hestene å få mat og hvile. Inne var det godt og varmt, men ingen luksus. Vi satt på hver vår taburett ved ovnen, og hadde hoggestabben som bord. Brødskive med geitost og varmt drikke var fast kost for meg. Det hendte vi fikk besøk av en skogsarbeider eller noen fra gården som ville inn i varmen og få seg en prat.

Etter en stund var det opp i skogen igjen for å hente to nye lass. Det ble langt utpå ettermiddagen før vi fikk lesset av lassene og kunne kjøre hjem i skumringen. Både

Ellen Engen i smia som man rastet i under tømmerkjøringen. Foto: Reidar Halden.

hestene og vi syntes det var deilig å komme inn etter en lang dag ute i det fri. For meg har det blitt en fin opplevelse å se tilbake på. Minner som jeg fikk sammen med far.

Årets julegave fra ditt nærmiljø

Billigere og bedre julegave får du neppe noen annen plass

Prisen? Se selv ---

Bestill på:

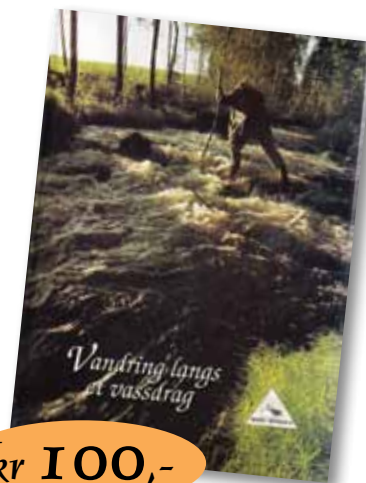
Tlf. 908 81824/E-mail: p-thores@online.no
(Per Runar Thoresen)

eller tlf. 482 64835
(Randi Raaen)

Du kan også bestille pr. post til
Skoger og Konnerud Historielag,
Boks 9121, 3006 Drammen

kr 150,-

kr 100,-